

5. Економічна ефективність використання виробничих запасів

Ганна Говорунова, Леонід Чернелевський
Національний університет харчових технологій

Вступ. На сучасному етапі розвитку України досить гостро постає питання обмеженої наявності та забезпеченості вітчизняних підприємств власними виробничими ресурсами, що суттєво впливають на фінансовий результат господарської діяльності, оскільки саме виробничі запаси займають найбільшу питому вагу у собівартості витрат підприємства. Ми можемо спостерігати такі стрімкі економічні перетворення як політична невизначеність, жорстка конкуренція, обмеженість фінансових, матеріальних, трудових ресурсів, що створює необхідність пошуку нових підходів до управління виробничими запасами.

Матеріали та методи. Проведення комплексного аналізу виробничих ресурсів можлива у трьох напрямках:

Перший напрямок – це аналіз впливу факторних показників спочатку на обсяг виробництва та реалізації, а потім у вигляді визначення такого впливу на прибуток.

Другий напрямок полягає у виявленні впливу більш деталізованих факторних показників на прибуток на основі попереднього проведення відповідних математичних перетворень.

Третій напрямок – це економічний аналіз впливу техніко-економічних факторів на використання виробничих ресурсів та прибуток підприємств, тобто техніко-економічний аналіз [1].

При дослідженнях ефективності використання виробничих запасів доцільно використовувати евристичний метод та метод техніко-економічних розрахунків. А саме:

- евристичний метод у даному дослідженні припускає використання досвіду фахівців, які вивчають звітність за попередній період, аналізують ринок і ухвалюють рішення щодо мінімально необхідних запасів.

- метод техніко-економічних розрахунків полягає у поділі сукупного запасу залежно від цільового призначення на окремі групи, наприклад, номенклатурні або асортиментні позиції. Метод техніко-економічних розрахунків дозволяє досить точно визначити необхідний розмір запасів [2,3].

Результати. Аналізуючи структуру і склад запасів, обов'язково потрібно враховувати те, що вони повинні бути оптимальними. Щоб досягнути цієї оптимальності, треба зробити розрахунки потреб у запасах, налагодити стабільні договірні зв'язки з партнерами, належно забезпечити організацію виробничого процесу.

Основні шляхи скорочення витрат на виробничі запаси зводяться до їх раціонального використання; ліквідації наднормативних запасів матеріалів; удосконалення нормування; поліпшення організації постачання, у тому числі шляхом встановлення чітких договірних умов постачань і забезпечення їх виконання, оптимального вибору постачальників, налагодженої роботи транспорту. Важлива роль належить поліпшенню організації складського господарства.

Можливими шляхами подальшого поліпшення використання матеріалів є рівномірне завезення товарно-матеріальних цінностей; формування запасів у межах можливого мінімуму для постійного забезпечення безперервності процесу виробництва; недопущення придбання непотрібних і реалізація надлишкових матеріалів.

Основним завданням підприємств є найбільш повне забезпечення виробничими запасами для майбутнього виробництва продукції. Темпи росту обсягу виробництва продукції, покращення її якості безпосередньо впливають на обсяг витрат і прибуток підприємства. Тому дуже важливо приділяти велику увагу обліку виробничих запасів, їх зберіганню, реалізації та фінансових результатів на підприємстві, так як це основний ланцюжок кожного виробничого підприємства[3].

Сьогодні підприємства потребують суттєвого реформування структури управління господарською діяльністю. При цьому велике значення має визначення мінімальної величини виробничих запасів на підприємствах, оскільки матеріальні витрати займають найбільш питому вагу.

Висновки. На закінчення треба помітити, який би метод управління запасами не обрало підприємство, існують мінімальні вимоги, щоб дана система могла б забезпечити можливість реалізувати різні методи планування запасів. Ці вимоги стосуються налагодження необхідної логістики операцій, а також постановки управлінського обліку.

Література

1. Карпенко О.В. Нові підходи до контролю матеріальних запасів / О.В. Карпенко // Вісник ЖДТУ. – 2011 р. – № 15 – с. 103

2. Остапова Г.М., Сиваш К.М. Логістичні підходи до управління матеріальними запасами промислового підприємства // Держава і регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2012. – №1. – С. 247-251

3. **Optimizing ABC inventory grouping decisions.** Original Research Article. *International Journal of Production Economics*, Volume 148, February 2014, Pages 71-80
Mitchell A. Millstein, Liu Yang, Haitao Li.